

ACC. N:R M. 13383: 1-4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *A. O. Lundberg, Kåiserum*
Härad: *Bjäreålene* Berättare: *" " " "*
Socken: *Årjed* Berättarens yrke: *f. d. stenhuggeriförman*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1875* i *Wonnaby Landsf.*

Sten- och jordkvällare m. m. s. 1-4.

LUF 64.

Sten och jordkällare m. m.

Någon källare med välvd stentak har ya inte sett
ej heller hört talas om, men jordkällare har ya sett
Många dessa var i allmänhet ingrävda i back-
sluttningars murade inuti med kullersten hade
ryggisformigt tak som var först belagt med bräda
sedan tjocknävver så till sist tjocka grästorr
och ovanpå detta massor med sand o jord att
hela källaren liknade en stor jordhöj.

Frästående källare med dubbla kullerstensmurar
med fyllning och den ena gaveln inpassad i en
backhällning, med en bastant mur inne var många
som hade. Dessa källare var alltid en takrest
som täcktes med rass eller länghalm, mellan
murarn lades balkar så golv ovanpå, då detta
var färdigt blev då en bra källarvind som fylldes
med hö eller halm, en sådan källare var alltid
frästfri, en sådan källare var då endast länder som
hade

Fol. 64

Deremot va då många som hade källaren under
husen då då ansågs vara både bekämt och billigast
derför när de fick ta på stugan va der ta på
källarn också.

Tallmelet blev talet på jordkällarn uppbyggt
på tre o fyra år, då vada till att lägga på nytt
derför blev jordkällaren rätt så kostsam i längden.

Talgånggen var alltid på gavlarn i jordkällare.

En torrkästa var alltid av sten denna (kästa)
var täckt med vass eller halm, och avsedd för
lindor tening. Vilket tillgick så, att innanför
dörren på golvet var en välvd ungn i vilken då
eldades, kastan saknade skorsten o andra uppbyggnad,
eftom dörren, som måste nästan hela tiden vara
stängd, röken fick ta sig ut genom vassen på
takett. När dessa sten och jordkällare byggdes
vet nog ingen nu. då då är från början av
1800 talet. Ja vet en ^{parten av} som byggades för 16 år sen

Stenladugårdar var allment i den gamla tiden av Kriksbergs 75 torpställen fanns över än hävsten uthusen av sten vars storlek var i förhållande till torpets areal. Min svärfars boningshus var av trä, ladugården av sten fähuset var så stort att det fanns god plats till tre kor två stora kyrkor en kalv, fyra får och ett trehittal höns.

dess utom fanns en stor lada, en rätt stor loge en mindre lada avsedd för den slagpräskade halmen.

Hela denna ladugård var av sten väggarna var tre och en halv alm höga 2 (2,10 m.) Takstolen var höga spant, läkten och fäket med vass detta stora utrymme var plats för två tillräckligt mycket till vinterfoder för nämnda djur.

På detta lopp har inte varit någon torpare sen 1925 då min svärfar dog, 77 år gammal.

3 Loppet denna tid har allt trä av husen bortförs Stenväggarna rasat ner, nu istället för hus

likenar det ett stort stenrös.

Skjutsplatser för fåren fanns gottom, i backarna fins stora stenar der fåren kunde ställa sig i lä för både storm o rustk.

Husen ägdes af torparna, dessa gick vanligen arv från far till son i flera led.

På husen va mycket enkelt inredda med ett stugrum, en förråd, en försjukkamare ett kök med en öfverhög spis, dessutom en oinredd vind, som fick tjänstgöra som magasin.

Rummen va lappstörade lakel o kåks muren kritade. Eldstån i stugrummet var en rät stor fyrkantigt kakelugn i vilken de fick elda från den öppna spisen i köket.

Att dessa torpare hade då bättre än andra arbetsfolk är säkert.